

JONG
LEREN

stichting
confessioneel
onderwijs

JL.nu

september 2020

PERSONEELSBLAD VAN STICHTING JONG LEREN

Ben jij klaar voor W&T?

Rolf Hut

7 Tips voor W&T in de
praktijk

Timmeropa Henk Bertelkamp

"Met je handen leren
werken, is belangrijk voor
elk kind"

Wetenschap en techniek

Allereerst willen we al onze nieuwe collega's - starters, ervaren leerkrachten en onderwijsmedewerkers in opleiding - van harte welkom heten. Dit jaar zien we extra veel nieuwe gezichten. Onder andere vanwege de fusie in Vijfhuizen tussen onze school De Tweemaster en De Waterwolf, voorheen een school van SOPOH. Fijn dat jullie onze schoolteams komen versterken.

Behalve verwelkomen, hebben we ook afscheid genomen van onze collega-bestuurder Paul Bronstring die welverdiend met pensioen gaat. Bij verschijning van dit magazine hebben we hopelijk een vrolijk, passend afscheid gevierd. Ook via deze weg bedanken wij hem hartelijk voor zijn enorme inzet voor Jong Leren.

In deze editie van het personeelsblad belichten we het onderwerp Wetenschap en techniek vanuit allerlei kanten. Dit vak is, of wordt op alle Nederlandse scholen ingevoerd en biedt voor leerkrachten en leerlingen bijzondere en leerzame nieuwe inzichten. We hopen jullie onder meer met deze artikelen te inspireren W&T-onderwijs een boost te geven. Succes!

JOHN
SYTSKE

Korte berichten

Nieuw logo voor 't Venne

't Venne (Nieuw-Vennep) heeft haar logo in een moderner jasje laten gieten; ook de slogan van de school is weer helemaal van deze tijd.

Zo herken je De Vijfsprong

Sinds 1 augustus zijn onze Tweemaster en OBS De Waterwolf gefuseerd. Daar hoort een nieuw logo bij. De 'vijf' van De Vijfsprong verwijst natuurlijk naar Vijfhuizen.

'Sprong' staat voor het in sprongen leren; school helpt

bij de sprong naar de toekomst. Verder verwijst 'sprong' ook naar sporten en bewegend leren. Een vijfsprong is bovendien een kruising waar alles samenkomt: onderwijs, opvang, kinderen, medewerkers, ouders. Niet toevallig passen ook de vijf kernwaarden (Voortvarend, Veelzijdig, Vertrouwd, Verwachting, Verbinding) goed bij de gekozen naam. In het logo zie je daarom 5 kleuren en de 5 bolletjes (bloemblaadjes). Het logo heeft bewust een duidelijke en opgeruimde uitstraling.

7 vragen aan...

Heleen Feitsma

adjunctdirecteur
De Vijfsprong

1. Wat was je eerste (bij)baan?

Op mijn 14e werd ik aangenomen als afwasmagazijn in een groot motel met indoor kegelbaan, midgetgolfbaan en feestzalen. Hoewel het echt buffelen was, heb ik hier goede herinneringen aan.

2. Wie was je favoriete leraar en waarom?

Juf Yvonne. Zij was lief en zorgzaam en als ik erop terugkijk creëerde ze een veilige sfeer. In mijn herinnering mocht ik altijd haar koffiekopje naar de keuken brengen en dronk ik stiekem de laatste druppeltjes koffie op. Ik heb haar twee jaar gehad, dat was boffen!

Colofon

JL.nu is een uitgave van Stichting Jong Leren. **Concept en realisatie:** Digital Minds, Heerhugowaard. **Redactie:** Heleen Broerse, Sytske Feenstra, Manon de Jong, Nadine de Keijzer, Elke Otten, Alma Pereboom, Annette Schaak, Arthur Snaauw, John van Veen. **Fotografie:** Sharon Colijn e.a. **Vormgeving:** Studio Martin Rasch, Opmeer.

*Lisettes
web/apptip*

<https://www.techportal.nl/>

Lisette Neijzen is ICT-medewerker bij Stichting Jong Leren. Op deze plek in JL.nu geeft zij iedere keer een interessante of leerzame web- of apptip.

Techportal ontsluit informatie over onderwijs-programma's met een contextrijke leeromgeving en het versterken van wetenschap en technologie in het onderwijs in Noord-Holland. Via challenges, workshops en informatiemarkten stimuleren zij samenwerking tussen scholen en bedrijven in de regio om de doelstellingen van het Techniekpact (een set van twaalf doelstellingen die zijn onderschreven door de overheid, het bedrijfsleven en het onderwijs) in Noord-Holland te realiseren.

Bedankt!

In augustus 1983 werd ik directeur van De Reiger in Lisserebroek. In augustus 2020 is er een einde gekomen aan mijn loopbaan bij wat nu Jong Leren is. In die 37 jaar heb ik hier altijd met heel veel plezier gewerkt. Ik kijk met dankbaarheid terug op de mooie kansen die ik heb gekregen en wat we met elkaar hebben bereikt. Met name al die fijne collega's met wie ik heb mogen samen-

werken, blijven me bij. Op 10 september heb ik door COVID-19 helaas in beperkte kring afscheid genomen.

Dankjulliewel voor een mooie tijd en het ga jullie goed!

3. Welke sociale media gebruik je?

Hoewel ik mezelf zie als een zeer sociaal persoon, ben ik op social media niet echt druk. Zo zit ik bijvoorbeeld niet op Facebook, maar wel op LinkedIn. Ik heb ook Whatsapp en wil me graag meer verdiepen in Instagram.

4. Waarvoor kun je jou wakker maken?

Voor een zwemtochtje in het open water. Ik zwem één à twee keer per week rond 6.00 uur 's morgens een stukje in de Gouwzee, onderdeel van het Markermeer. Zo vroeg - met een opkomend zonnetje- is het nog heerlijk rustig, enkel een eend of meerkoet zwemt een stukje mee. Een aanrader!

5. Waar haal je je inspiratie vandaan?

Uit gesprekken met andere mensen.

Dingen vanuit een ander perspectief bekijken heeft me al veel gebracht.

Ook ben ik graag in de natuur. Zit mijn hoofd vol, dan pak ik de fiets of ren ik een stukje.

6. Welke onderwijsinnovatie verrast jou?

Het afstandsonderwijs. Hoewel ik me realiseer dat dit niet voor alle kinderen even fantastisch werkt, zie ik toch voordelen. Ook voor collega's. Zo denk ik dat een dag thuiswerken helemaal niet verkeerd zou zijn. De kracht van 'Blended Learning' zit 'm in de afwisseling en de aanvulling van afstandsonderwijs op het reguliere onderwijs. Ook de kleuters!

7. Wat weten je collega's niet van jou?

Dat ik uit Twente kom. Dat verwachten mensen vaak niet.

Laura Mors
directeur Nicolaasschool

Even Appen met

Hi Laura, hoe is het met je?

Hai! Er is veel gebeurd. Verhuisd naar Driehuis met ons dochtertje Nikkie. Zes weken later bevallen van onze zoon Levi. Tussendoor kwam de vacature op de Nicolaasschool. Een uitdaging die ik niet kon laten schieten.

Waarom trok de vacature jouw aandacht?

De Nicolaasschool is een prachtige school vlakbij mijn nieuwe woning. Het gaat om een opleidingsplek en de speerpunten waar ze met de school verder aan willen werken trokken mij aan. Ik ben blij dat ik hierbij begeleiding krijg van Dorien Hulsebosch. Samen met het team ga ik verder bouwen en versterken wat reeds is ingezet.

Denk je dat werken in Aalsmeer heel anders is dan in Zandvoort?

Deels. In Aalsmeer werkte ik in een IKC (integraal kindcentrum) en was er, naast het samenwerken binnen de school met collega's, ouders en kinderen, ook nog de samenwerking met de kinderopvang. Het was dus een grotere organisatie. Echter draait het bij beide scholen natuurlijk om de kwaliteit van het onderwijs en zal je het altijd met elkaar samen als team moeten doen. De grootste verandering voor mij zal zijn dat ik nu eindverantwoordelijke ben als directeur.

Wat wil je als directeur realiseren?

Een school bouwen waar iedereen voor kwaliteit gaat, mensen gedreven zijn en iedereen (zowel kinderen, ouders als leerkrachten) zich welkom voelt. Een school waar iedereen wel zou willen werken en de kinderen met veel kennis, vertrouwen en warme herinneringen de school verlaten.

Dit nemen we mee vanuit de coronaperiode

De coronaperiode was voor iedereen aanpotten en improviseren. Liever gaan we gewoon naar school en zorgen we dat onze leerlingen leren, bewegen en met elkaar spelen. Het fysieke contact met kinderen op school is super belangrijk. Maar we hebben ook voordelen ervaren. Daarom vroegen we jullie (met elkaar) te delen wat je wél wilt meenemen uit de coronaperiode. Een bloemlezing.

“ COLLEGIALITEIT ”

De collegialiteit was echt groot: we gaan samen deze klus klaren. We hebben veel lol gehad om onze boodschap effectief en grappig over te brengen op onze leerlingen. We gingen veel out-of-the-box denken, die vrijheid was heel positief.

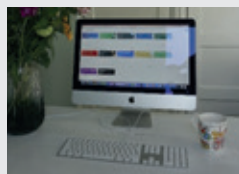
”

“ **GOOGLE MEET** inzetten voor overleg met maximaal 6 personen. Ik heb ervaren dat dit veel korter, krachtiger en effectiever is dan live vergaderen.

Ik heb nog **intensiever** kunnen **overleggen** met mijn duo.

De **drempel** om even in te bellen op mijn niet-werkdag is heel klein. Ik hoef dan **geen oppas** te regelen.

”

“ OPHALEN ”

De groep 's ochtends op het plein **ophalen zonder ouders** erbij. Dit maakte een snelle start van de dag mogelijk. Idee om ouders bijvoorbeeld 2x per maand naar de klas te laten brengen?

Minder ouders op school geeft behoorlijk wat rust.

John (College van Bestuur): “Ga hierover het gesprek aan met de MR.”

”

“ CONTACT MET OUDERS ”

Het contact met ouders is **nog nooit zo goed** geweest. We hebben via de Parro App individueel contact gehad met ouders en kregen zo veel informatie over leerlingen. Dit heeft een **enorme boost** gegeven aan de **ouderbetrokkenheid** bij het leerproces van hun kind en de waardering voor het vak.

Elke (Communicatie): “Parro is prima voor dagelijkse en praktische zaken. Voor formele afspraken (b.v. dyslexie onderzoek of serieuze issues) gebruik je wel de ParnasSys-mail omdat het dan automatisch in het leerlingdossier is opgenomen.”

”

ICT-VAARDIGHEDEN

Ik heb ervaren dat de taal-/spellingopdrachten **goed te combineren zijn** met het ontwikkelen van ICT-vaardigheden.

Lisette (ICT): “Kijk eens op intranet/onderwijs & innovatie/project App Noot Muis. Hier vind je volop inspiratie om digitale geletterdheid te combineren met taalonderwijs. 10 scholen zijn al actief. In oktober lanceren we een goed gevulde WikiWijs.”

ONLINE LESSEN
Eigenlijk zouden er online lessen klaar moeten staan voor een **nieuwe noodsituatie**, zodat deze direct inzetbaar zijn bij b.v. veel zieke leerkrachten.

Elke (Communicatie): “Interessant om JL-breed te ontwikkelen. We zijn al gestart; kijk maar eens op intranet/onderwijs op afstand/inspiratie.”

HYBRIDE LEREN
“ICT is **belangrijk** gebleken. Fijn dat we het goed op orde hadden. Er zijn (soms grote) stappen gemaakt.

Het zou fijn zijn als iedere leerling een **eigen device** zou hebben. Hiermee werken we aan de digitale vaardigheden en kunnen we hybride leren meer integreren op school.

Lisette (ICT): “Super interessante mogelijkheden. Google eens: ‘Flipping the classroom’. Dit staat voor asynchroon lesgeven: lesmateriaal en instructies zijn online beschikbaar, leerlingen bekijken dit op eigen gelegenheid en gaan aan het werk. De leerkracht heeft meer tijd voor individuele begeleiding.”

FLEXIBELE LESTIJDEN

Flexibele lestijden onderzoeken?

Sytske (College van Bestuur): “De werkgroep Anders organiseren gaat volgend schooljaar met de uitkomsten van deze evaluatie aan de slag.”

CONTINUUROOSTER

Je merkt dat een **continurooster** veel meer rust in de klas biedt na de pauze.

Sytske (College van Bestuur): “Ga hierover in gesprek met je team en de MR.”

GOOGLE CLASSROOM
Huiswerkopdrachten of weektaak **klaar zetten** in Google Classroom ga ik doorzetten.

Werken met Google Classroom kan al vanaf groep 4.

Ook praktisch als een **leerkracht afwezig** is.

Kinderen zijn **handig genoeg** om dat in te vullen.

SNAPPET

We kunnen veel meer met **individueel** afstandsonderwijs.

Snappet is ideaal te gebruiken bij onderwijs op afstand: leerlingen konden hun eigen aanbod continueren en leerkrachten konden het verloop goed monitoren en grip houden.

Lisette (ICT): “Doen, maar blijf kritisch op innovaties; wat past er bij jouw onderwijs?”

KINDEROPVANG

Ik zou graag **samen met** de kinderopvang werken aan een goed aanbod voor kinderen en ouders, met dezelfde regels en afspraken. Dat was voor onze school wel een gemis en onhandig voor ouders.

Heleen (Kinderopvang): “Ga hierover het gesprek aan met het bestuur en opvangorganisaties. De ervaring leert dat het hebben van goede afspraken veel rust geeft, voor school, leerlingen en ouders. Daarom is dit ook een van de speerpunten van onze strategische beleidsagenda.”

ONLINE MATERIALEN

Er zijn **veel online** materialen gebruikt van bij ons bekende methodes. Veilig Leren Lezen heeft dit enorm goed geregeld.

Filmpjes maken om lessen te ondersteunen.

Collega's haalden **veel inspiratie** uit het eigen netwerk en bij elkaar.

VRAGEN VERZAMELEN

De aanpak met **individuele** vragen verzamelen en aan **iedereen** het antwoord sturen, kunnen we vaker gebruiken. Ook bijvoorbeeld richting ouders en de MR.

Elke (Communicatie): “Ja, zeker. Een ‘wist-u-dat?’ of FAQ via de nieuwsbrief of op groepsniveau via Parro.”

KLEINERE KLASSEN

Ik heb **zoveel meer** uit de leerlingen kunnen halen; hun **krachten** en **sterke punten** naar boven zien komen. Dat had ik nooit voor mogelijk gehouden. Ik snap ook dat het niet haalbaar is.

Silke Boterman is LIO op de Jacobaschool in groep 3 (ma, di, woe) en groep 1/2 (do, vr). Hoe vult zij haar week? Ze deelt het aan de hand van een paar leuke weekfoto's.

Dit was mijn week

Maandag

Een spannende start van de week, want om half 9 heb ik mijn eind-assessment! We beginnen met kringverhalen en daarna doen we een techniekles over driehoeksconstructies: wie bouwt de hoogste toren van ongekoekte spaghetti en marshmallows? Met vlag en wimpel geslaagd! Tijd voor taart!

Dinsdag

In groep 3 werk ik veel met bewegend leren. Tijdens de leesles gaan we lekker naar buiten. De opdracht: met je maatje een woordrijtjeskaartje bij de juf halen en zelf een gekke positie kiezen om in te lezen. Ondersteboven kan natuurlijk ook!

Woensdag

Op woensdag doe ik altijd een leescircuit met de kinderen. Vandaag deden we onder andere bingo met het 'rad van fortuin'. Wat waren de kinderen fanatiek! Na school doe ik nog wat administratie en aan het eind van de dag rijd ik samen met mijn vriend in onze nieuwe auto naar Zandvoort voor een strandwandeling en een ijsje.

Donderdag

In groep 1/2A is het thema kriebelbeestjes. Er wordt zowel buiten als binnen druk gezocht naar vliegen, bijen en lieveheersbeestjes. Na schooltijd bel ik de ouders van twee kinderen die na de zomer bij mij in de groep starten en werk ik aan mijn afstudeerpresentatie.

Vrijdag

Ik ga met de racefiets naar school! Het is heerlijk weer en vanuit Leiden is het maar 30 km fietsen. Aan het einde van de dag heb ik 60 km in de benen en ben ik een leeg hoofd rijker: twee vliegen in één klap!

Zaterdag

Mijn vriend en ik zijn echte ochtendmensen. We starten de dag met een ochtendwandeling door het park en een kopje koffie. Daarna doe ik de weekboodschappen en wat huishoudelijke dingetjes en bereid ik mijn lessen voor de volgende week voor.

ZONDAG = FIETSDAG!
Na een ontbijt met pannenkoeken stappen mijn vriend en ik op de racefiets richting de Nieuwkoopse Plassen. Het wordt een rondje van 80 km met koffie en appeltaart onderweg. Dit is pure ontspanning voor mij!

Leren van elkaar... ...en van studenten

Studenten zijn de toekomst van het onderwijs of liever gezegd: van Jong Leren. Het is fijn om te weten dat veel studenten en zij-instromers hun weg weten te vinden naar de scholen binnen onze stichting. Het onderwijzen van leerlingen krijg je pas goed in de vingers als je veel praktijken kunt maken. Die heb je nodig om voortdurend kennis te vergaren en toe te passen. Dat geldt niet alleen voor starters, maar ook voor gediplomeerde leerkrachten.

Wanneer jij voor een halfjaar een student in je klas krijgt, wil ik je van harte feliciteren. Niet omdat je dan werk naar de student kunt doorschuiven, maar vooral vanwege met de leermomenten die je zomaar worden aangeboden. De leermomenten zijn mijns inziens tweërlei:

1. studenten doen binnen hun opleiding veel nieuwe theoretische kennis op die jouw klas kan binnendruppelen. Denk hierbij aan nieuwe kennis voor wat betreft ICT, werkvormen, pedagogiek en didactiek;
2. studenten observeren jouw handelingen en gaan hierover (hopelijk) in gesprek waardoor je je bewuster wordt van jouw eigen doen en laten voor de groep.

De keerzijde van vooral punt 2 is dat jij - als ervaren leerkracht - een spiegel voorgeschoteld krijgt. Het kan ongemakkelijk zijn om in die spiegel te kijken, omdat jouw handelingen misschien op de automatische piloot gaan of omdat je door de drukte van de praktijk minimaal aandacht hebt kunnen besteden aan de voorbereiding. Ik daag jullie uit om in die spiegel te kijken.

Helaas kan het voorkomen dat jij met de student geen klik hebt; de student doet niets met jouw feedback, de student komt afspraken niet na, of je voelt weerstand in de houding van de student. Als de begeleiding stroef verloopt moet je als begeleider op zoek gaan naar de oorzaak. Door in gesprek te gaan kun je bespreken welke manier van begeleiden de student het prettigst vindt: directief, non-directief of een middenweg. Als begeleider heb je de taak om in te spelen op de behoeftes van de student: niet iedere student heeft dezelfde begeleiding nodig. Dit moet jou als leerkracht bekend in de oren klinken, want ook de leerlingen in je groep hebben verschillende behoeftes.

Heb jij dit schooljaar een begeleidende taak en wil je jouw begeleidingscapaciteiten aanscherpen? En wil je meer weten over manieren van begeleiden? Dan helpen Yolanda v/d Steen, Daisy Weijers en ik jou graag op weg.

Yvonne Korver, praktijkopleider en -begeleider

Privacy

Niet sexy, wel belangrijk!

Hebben we de privacy en informatiebeveiliging op orde op onze scholen? Dat was de vraag die centraal stond in de privacy-audit afgelopen voorjaar. Julie vulden een korte enquête in en enkele collega's werden nog uitgebreider aan de tand gevoeld. We scoren iets boven het Nederlandse gemiddelde van basisscholen. Er blijven aandachtspunten.

Waarom hebben we geen wachtwoord bij het AFAS-tegeltje op het Cloudwise portaal? Nu lijkt het alsof iedereen bij mijn salarisstroken kan komen.

10 tips **PRIVACY & SECURITY**
op school

- 1 inloggen**
Twee-factor authenticatie: log in met je wachtwoord en een code die naar je telefoon wordt gestuurd.
- 2 vergrendelen**
Pauze? Leer jezelf en je leerlingen aan om het scherm te vergrendelen. Log altijd uit na gebruik.
- 3 printen**
Let op dat je geen gevoelige info bij de printer laat liggen of anderszins printjes meeplakt.
- 4 geen USB-sticks**
Beperk het risico dat gegevens op de verkeerde plek terecht komen: werk niet met USB-sticks, sla je documenten op in de cloud.
- 5 meekijkers**
Laat geen belangrijke papieren op je werkplek achter: de schoonmaker kan meekijken.
- 6 ID check**
Wie heb ik aan de lijn? Controleer de identiteit van de beller, voordat je informatie vrijgeeft.
- 7 social media**
Van welke leerlingen mogen er foto's op de social media kanalen van de school terecht komen? Maak een afvinklijst voor ouders.
- 8 telefoonnummers**
Een ouder vraagt om het nummer van een andere ouder? Vraag eerst toestemming voordat je telefoonnummers geeft.
- 9 admin op orde**
Ouders mogen inzage vragen in het leerlingadministratiesysteem dus zorg dat je informatie correct en up-to-date is.
- 10 wachtwoorden**
Ga net zo om met je wachtwoorden en die van je leerlingen als met je sokken:
- wijzig ze regelmatig
- deel ze niet met anderen
- gooi ze weg als er een gat in zit

cloudwise

Je hoeft je geen zorgen te maken dat anderen in jouw persoonsgegevens kunnen kijken, als je tenminste altijd in- én uitlogt. Voor iedere medewerker met een eigen account (mailadres) zijn specifieke 'rechten' ingesteld. Zo kun jij bijvoorbeeld niet bij de beoordelingsverslagen van je leidinggevende. Alleen jij kunt bij jouw AFAS. Nu begrijp je waarom we er altijd op

is niet (altijd) voldoende; de volgende die het device opstart, kan zonder wachtwoord in jouw omgeving. Dit geldt overigens ook voor je telefoon als je hierop je werkmail kunt lezen. Verschillen kunnen bestaan op het gebied van anti-virusprogramma's en Windows- of Apple-updates. Op school is dit geregeld. Thuis moet je dit zelf bijhouden. Een ander belangrijk verschil is dat wanneer je een document van de Drive downloadt om te versturen, deze op je harde schijf van je thuiscomputer wordt geplaatst - ondanks het feit dat je ingelogd bent in je 'werk-omgeving'! Dit document blijft op je harde schijf staan onder 'downloads'. Op school worden de 'downloads' dagelijks automatisch verwijderd. Zorg dus dat je werkgerelateerde documenten weghaalt van je thuiscomputer als je klaar bent.

Welke faciliteiten hebben we om veilig met privacygevoelige gegevens om te gaan?

Iedereen kan beveiligd printen op school. Dit is een eenvoudige handeling. Vraag je ICT'er. Verder kun je ook beveiligd mailen. Alleen bijlagen beveiligd versturen kunnen we nog niet. Tips zijn om deze per post te versturen (naar ouders) of de de ontvangende partij te vragen een Zivver-gesprek op te starten. Verder geldt natuurlijk 'clear screen' en 'clear desk': hiermee maak je het ongenode gasten moeilijk leerlingengegevens te vinden. De leerlingenlijst hangt

hameren dat je je computer vergrendelt als je even wegloopt (toets 'Windows' logo + L). Dan kan niemand bij de leerlinggegevens of jouw persoonsgegevens.

Wat is eigenlijk het verschil tussen op school werken en thuiswerken met een device?

Er zijn maar weinig verschillen. Altijd geldt dat je een goed wachtwoord hebt dat alleen bij jou bekend is (gebruik zo min mogelijk 'automatisch wachtwoord opslaan'). Zowel op school als thuis moet je erop letten dat je na het werken in de Google-omgeving altijd uitlogt. 'Afsluiten' van je device

niet bij de deur, klassenmap tijdens bijv. overblijf ook in de la. Hiermee voorkom je datalekken. Gebeurt het toch? Meld het dan via meldpunt.datalek@jl.nu. Het is geen fout; we kunnen er vooral van leren!

Hoe zit dat nou precies met foto's (en filmpjes) van leerlingen?

Ouders mogen foto's maken van hun eigen kind. Als er andere kinderen op staan, mag de ouder deze alleen delen in de privésfeer, bijvoorbeeld appen naar oma. De ouder mag de foto niet - zonder toestemming van de ouders van het andere kind - delen of openbaar maken, bijvoorbeeld via Facebook of Instagram.

Tip: Benoem bij de start van een activiteit met ouders de bovenstaande privacy-afspraken. Als ouders hun foto's willen delen, leveren zij deze aan bij hun eigen leerkracht, zodat de leerkracht deze via Parro (of het fotoalbum op de website) met andere ouders van de eigen groep deelt.

Eens per jaar vraagt de school aan ouders om de privacyvoorkeuren via Parro te controleren, zodat voor iedere leerling duidelijk is wat wel en niet mag. Dit alles geldt overigens ook voor medewerkers. Dat moeten we nog beter regelen.

Waar kan ik alle afspraken vinden als ik meer wil weten?

Op intranet vind je onder de tab 'Beleid & GMR' alle beschikbare beleidsstukken over dit onderwerp. Lees vooral eens: Beleid en gedragscode t.a.v. Internet, Sociale Media en BYOD. Ook je ICT'er of leidinggevende kan op de meeste vragen antwoord geven. Kom je er niet uit, leg dan je vraag voor aan marco.dewitt@jl.nu.

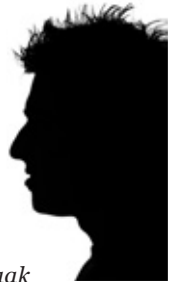
Zijn er nog een belangrijke tips?

Ja, we hebben er nog drie:

- Check altijd of online software AVG-proof is. Ga niet zomaar educatieve software gebruiken zonder dat je een verwerkersovereenkomst hebt afgesloten (via je ICT'er). Bekijk eerst wat er op school al aanwezig is.
- Besef dat alles wat je in ParnasSys noteert door ouders gelezen kan worden (recht van inzage). Kies je woorden zorgvuldig en beperk je tot feiten.
- Er zijn wettelijke bewaartermijnen voor leerlingdossiers, maar ook voor toetsen. Bespreek dit met je IB'er of administratief medewerker.

Linkerhanden

Je kan het overschatting noemen, maar ik schaar me graag onder 'de handigen' onder ons. Ik draai mijn hand niet om voor het plakken van een band, een muurtje sauzen, een gat boren. Toch merk ik dat ik vaak de enige ben die mijn klus kwaliteiten ziet. Er wordt vaak wat huiverig gedaan als ik aanbied te helpen bij een verbouwing, of een klein klusje. Bij een verbouwing word ik vaak alleen gevraagd in de sloopfase, een klein klusje is ineens al door de buurman gedaan. Dat weerhoudt mij er niet van zelfverzekerd te blijven over mijn klusvaardigheden.

Wel werd ik wat onzeker toen ik begreep dat 'we' in het basisonderwijs - in het kader van er kan nog wel iets bij - ons moeten gaan richten op wetenschap en techniek. Het zou fijn zijn als wij de kinderen kunnen stimuleren zich met deze onderwerpen bezig te houden, zodat de technische opleidingen weer wat meer studenten krijgen. Ik probeerde zo zeker mogelijk te klinken toen ik onze directeur vroeg wat dit curriculum dan precies in zou houden.

Bij wetenschap moet de nadruk gaan liggen op het onderzoekend en ontwerpend leren. Dat lijkt me een mooi streven. Ik denk dat deze vaardigheden voor heel veel kinderen, maar ook voor leerkrachten een mooie aanvulling zijn. Wat betreft techniek spreekt de SLO meer over technologie. Op hun site wordt zelfs het verschil tussen technologie en techniek uitgelegd. Ook benadrukt de SLO dat W&T geen losstaand vak moet zijn, maar geïntegreerd moet worden...

Na een heerlijke zomervakantie, waarin ik optimaal aan mijn techniekskills heb kunnen werken, ben ik er klaar voor. Kom maar op W&T. Ik heb er zin in!

Maken jullie er ook een onderzoekend, ontwerpend en technologisch jaar van?

Kees Kloost

SAMEN BOUWEN AAN GOED ONDERWIJS

W&T

De W staat voor Wetenschap. De T voor enerzijds Techniek en anderzijds voor Technologie. Voor de definitie van W&T sluit Jong Leren aan bij het SLO. Kort gezegd motiveert en stimuleert W&T-onderwijs kinderen om antwoorden te (onder-)zoeken op hun vragen, oplossingen te bedenken voor problemen en hun uitvindingen te concretiseren tot een prototype. Onze scholen zijn volop bezig W&T in de dagelijkse lespraktijk in te voeren. Deze inspirerende interviews met externen geven een zetje extra in de goede richting. Het complete visiedocument over W&T-onderwijs vind je op Intranet.

Anne Broerse, onderwijsadviseur

“Bij Jong Leren is veel aandacht voor W&T”

Toen Anne Broerse de enige mannelijke leerkracht was op school, werd hij automatisch ICT-coördinator. ‘Dat is techniek, dus een taak voor jou’. Hij werkte zich op tot bovenscholings ICT’er en volgde daarnaast de studie Onderwijskunde. Nu is hij onderwijsadviseur bij Arno Coenders Training & Advies. Wat valt hem op bij Jong Leren-scholen en welke W&T-trends gaan we tegenkomen?

“Scholen gaan allemaal anders om met W&T”, begint Anne. “Het uitgangspunt van mijn advies is ook altijd: hoe kun je het passend krijgen binnen je school? Werk je traditioneel, of meer ontdekkend? Welke materialen zijn er al, welke kun je nog toevoegen? En een heel belangrijk aspect is: hoe kunnen we de leerkrachten vaardiger maken? Want al die techniek die de school in komt: robots, VR en AR, 3D-printers, dat is best een uitdaging voor de leerkracht. Vooral als de techniek even niet meewerkt.”

Co-teaching

“Bij Jong Leren is al veel aandacht voor W&T. De leerkrachten zijn enthousiast. Maar net als in iedere klas, is ook in de teams een groot verschil in kennis. Vaak zijn leerkrachten vooral onzeker, omdat ze denken dat ze er niet genoeg vanaf weten. Het mooie is dat dat ook niet per se hoeft. Co-teaching is een mooie manier om samen met de kinderen te ontdekken en het ‘vak’ onder de knie te krijgen. In zo’n les geef je kinderen de ruimte te zien hoe iets werkt, of juist niet werkt.

En de leerkracht leert mee. Dat is heel effectief. Want voor trainingen na schooltijd is gewoon weinig tijd.”

Rijke leeromgeving

Trends ziet Anne volop. “Kennisnet brengt regelmatig een Techniek-kompas uit. Artificial intelligence (AI) is voor de lange termijn, maar zeker iets om in de gaten te houden. AI zou educatieve oefensoftware niet alleen kunnen laten reageren, maar ook het gedrag van kinderen laten voorstellen. Of denk aan chatbots bij een helpdesk. Zo’n chatbot zou een goede huiswerkbegeleider kunnen zijn. Hij is namelijk altijd geduldig. Ook als je tien keer dezelfde vraag stelt. In het basisonderwijs zie ik steeds meer VR- en AR-toepassingen. Een aantal Jong Leren scholen werkt met Google expedities. Daarmee ervaren kinderen hoe het is om bijvoorbeeld op een VOC-schip te staan. Wij geven zelf ook trainingen in hoe je via 360 graden foto’s zelf met de kinderen een rijke leeromgeving kunt maken.”

Vuurtje aanwakkeren

Anne blijft op de hoogte door zelf ook regelmatig de schoolbank in te kruipen. “En door goed te kijken naar inspirerende bedrijven als Google, Microsoft en Apple. De BETT-beurs in Londen is voor mij een snoepwinkel, waar ik als gids de essentie uit haal. Daarnaast hebben Arno en ik een grote voorraad robotjes, omdat we allebei een aangeboren neiging hebben nieuwe dingen uit te willen proberen.” Als kind was Anne gek van lego. “En nog steeds ben ik fan. Met Lego Spike kun je bijvoorbeeld robotjes bouwen. In de klas geef je kinderen bijvoorbeeld de opdracht de robot iets te laten doen wat hen helpt. Daarmee wakker je misschien een vuurtje aan. Want techniek kan voor iedereen iets betekenen. Dat ontdek je vanzelf.”

Hans Luijk, programmamanager Sterk Techniekonderwijs

“We zetten stevig in op techniek en technologie”

“Sterk Techniekonderwijs (STO) is een landelijk initiatief. Regio’s in Nederland hebben zich ingeschreven voor een subsidie om het techniekonderwijs in de regio te versterken. Onder voorwaarde dat de technische vmbo’s samenwerken.” Aan het woord is Hans Luijk, programmamanager van de regio Haarlemmermeer/Bollenstreek-Noord. Hij stroomlijnt de samenwerking tussen het Fioretti College Hillegom, het Herbert Vissers College (HVC) in Nieuw-Vennep en het Hoofdvaart College in Hoofddorp en is contactpersoon voor bedrijven, PO-scholen en de andere deelnemende vo- en mbo-scholen.

Hans heeft zelf geen technische opleiding gedaan. Wel was hij wiskundeleraar in het vmbo en stond hij jaren geleden ook in het basisonderwijs voor de klas. In het bedrijfsleven was hij werkzaam binnen de automatisering. “Bij techniek denkt men vaak aan lassen, timmeren, dat soort zaken. In deze regio moeten we echter mensen opleiden voor banen bij Schiphol, in de logistiek of ICT. Daarom zetten we ook sterk in op technologie en automatisering. Dat zullen de scholen straks ook terugzien in het activiteiten-aanbod. Ontdekkend en onderzoekend leren is een speerpunt.”

3 VRAGEN AAN HANS LUIJK

1. Wat voor activiteiten worden georganiseerd?

“We hebben contact met de 90 scholen in de regio. In september lanceren we een website, waarop scholen klassen kunnen inschrijven voor activiteiten. Met de klas naar een technische vmbo-school bijvoorbeeld, of een gastdocent Techniek die een les geeft op de basisschool. Ook kunnen basisscholen een bedrijfsbezoek aanvragen. Daarnaast zijn er events. HVC organiseert bijvoorbeeld een techniekweek. En er is een ‘girls night’ op het Fioretti College Hillegom. De vmbo-scholen hebben flink geïnvesteerd in apparatuur. Er staan up to date apparaten, zoals 3d-printers, plotters, lasersnijders en zorgrobots. Daar kunnen de kinderen kennis mee maken.”

2. Gaan jullie ook PO-leerkrachten ondersteunen?

“Ja, op verschillende manieren. Zo komt er een cursusaanbod voor leerkrachten. Dat is op basis van vraag. Want het is niet zo dat wij vanuit STO alles vormgeven. We willen samenwerken met scholen, zodat leerkrachten in de toekomst voldoende zijn uitgerust om interessante technieklessen te kunnen geven. Iedere klas heeft andere behoeften, daarom maken we een splitsing in soorten lessen. Je kunt bijvoorbeeld gaan voor een succeservaring. Dan maak je onder begeleiding met de klas een lamp of ventilator op zonne-energie. Dat lukt bij iedereen. Een andere vorm is meer ontdekkend en onderzoekend. De docent neemt een W&T-doos mee met materialen en de opdracht luidt: maak iets wat kan bewegen.”

3. Kunnen PO-scholen ook ideeën aandragen?

“Het leuke is dat scholen al contact zoeken met ons. Ze willen meedenken over het aanbod. Zodat we kunnen aansluiten op de thema’s van de school, bijvoorbeeld. Dan heb je het over maatwerklessen, die we in samenwerking met de school ontwikkelen. Jong Leren heeft scholen in drie STO-regio’s. Hoewel de programmamanagers veel met elkaar afstemmen, zullen sommige scholen van meerdere regio’s aanbod ontvangen. In september ontvangen de scholen van ons de brochure en kunnen ze via de website inschrijven op het programma. Laten we zo samen het techniekonderwijs in de regio verbeteren.”

Rolf Hut, natuurkundige en docent aan de TU Delft

“Wetenschap & Techniek is voor iedereen”

Rolf Hut heeft dagelijks te maken met wetenschap en techniek. De natuurkundige en docent aan de TU Delft heeft al vaker zijn kennis en vaardigheden gedeeld met Jong Leren. Hij wil techniek toegankelijk maken voor iedereen. En daar kunnen we veel van leren.

7 TIPS VAN ROLF OM W&T IN DE PRAKTIJK TE BRENGEN

- 1 **Begin klein** Veel leerkrachten voelen een drempel om met technieklessen aan de slag te gaan, omdat ze zelf niet technisch zijn. Volgens Rolf is dat ook niet per se nodig. “Tot mijn 24e was ik onhandig. Ik mocht thuis nergens aanzitten. Maar ik ben er gewoon mee begonnen. Start met iets kleins en bouw dat geleidelijk uit.”
- 2 **Ga op de bank liggen** Hoe kom je op leuke ideeën? Rolf heeft veel geleerd door uren op de bank te liggen en te kijken naar Mythbusters van Discovery Channel.
- 3 **Samen brainstormen** Vraag collega's die meer verstand hebben van techniek om samen te brainstormen. En maak het onderdeel van de bestaande lessen. Dus niet op vrijdagmiddag van 1 tot 3 twee uur lang techniekles geven, want dan haakt iedereen af, weet Rolf.
- 4 **Gebruik goedkope materialen** Met groep 2 papieren raketten over het dak van de school schieten in de thema-week 'ruimtevaarders'. Tijdens de geschiedenisles over heksenjacht met groep 6 een weegschaal maken van een bezemsteel om te zien of de juf een heks is. En dan direct iets over 'wegen en meten' uitleggen. Met huis-, tuin- en keukenmaterialen die je in je lokaal al hebt, kunnen je leerlingen zelf spannende, gekke en nuttige apparaten maken die 'iets doen'.
- 5 **Ga buiten spelen** De klas uit, de schoolomgeving verkennen. Wat weten leerlingen van hun omgeving? Kunnen ze hun rekenlessen toepassen op alledaagse zaken om hun eigen leefwereld te begrijpen? Hoeveel colaflessen water vallen er op het schoolplein als het 5 millimeter regent? Ga buiten spelen, vooral buiten spelen.
- 6 **Techy sinterklaassurprises** Het beste moment om techniek aan de man te brengen is als je toch al aan het knutselen bent. Daag kinderen uit de meest 'techy' surprise te maken. Inspiratie vind je bijvoorbeeld in Rolfs boek Knotsgekke surprises voor iedereen, met 22 technische surprise-ideeën.
- 7 **Ken je tools?** Rolf vindt het belangrijk om kinderen al op vroege leeftijd vertrouwd te maken met allerlei tools. Zijn stelling: voor het twaalfde levensjaar zou ieder kind met de 50 tools van deze poster gewerkt moeten hebben. Ken jij ze allemaal?

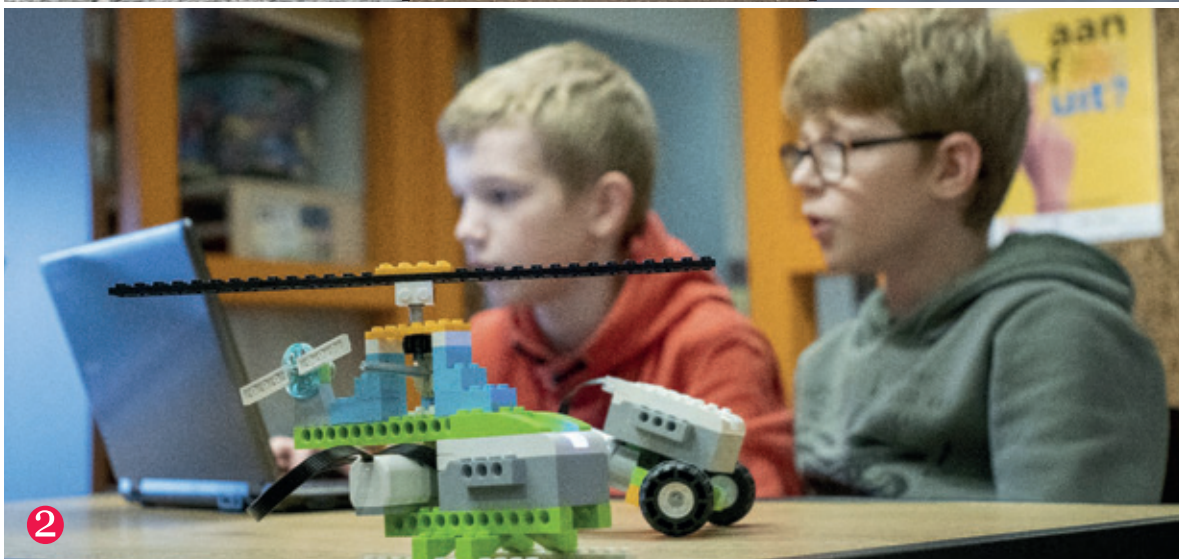
Foto door: Martijn Beekman

De Jong Leren versie van deze poster kun je opvragen bij Ivanka van Dijk.

Zie ook 'Wij leren samen' op pagina 18.

Snapshots

① **KC De Ruimte** - Tijdens de lockdownperiode kregen de kinderen allerlei opdrachten om optische illusies te bedenken. Dat ging prima zo te zien. Wij zetten dat structureel in als onderdeel van onze nieuwe methode Blink. ② **'t Venne** - Kinderen die werken met Lego Wedo. ③ **Opmaat** - Met lego in de ateliers. ④ **Mariaschool** - Samenwerken met Anne Broerse

Ben jij klaar voor W&T?

Wat vind jij?

Saskia Hoogkamer-Broekhof, leerkracht KC De Ruimte

"Ja. Ik vind dat W&T een steeds mooiere plek in ons lesprogramma krijgt. De kinderen werken meerdere dagen per

week aan Topondernemers, waarin onderzoekend en ontwerpend leren centraal staat. Daarnaast gebruiken we de materialen uit techniekkasten, onze 3D-printer, het handvaardigheidslokaal en jaarlijks organiseren we een Mad Science show. Soms brengen leerlingen onverwacht een stukje W&T in de les. Zo kwam een kind laatst met het idee via Google Earth de afstand tussen een aantal landen te bekijken. Daar geniet ik van. Wel kunnen we de omgeving nog meer bij de lessen betrekken. Want hoe leuk zou het zijn als we bijvoorbeeld de werkplek van ouders kunnen bekijken. Dan proeven kinderen echt hoe W&T er in de praktijk uitziet."

Inge Huisman, leerkracht IKC Triade

"Wetenschap en techniek is overall. In ons duurzame gebouw bijvoorbeeld, komen kinderen dagelijks met de technische aspecten hiervan in aanraking. Ook in Faqta, de methode die wij gebruiken

voor de zaakvakken, en onze keuze-ateliers komt W&T uitgebreid aan bod. Als opgeleid techniek-coach vind ik het persoonlijk wel jammer dat W&T voor ons geen speerpunt is geworden. Toch geef ik mijn groep 4 onbewust al meer mee op dit gebied. Techniek is namelijk bij uitstek een vak waarbij samenwerken vanzelf gaat en iedereen op zijn eigen niveau mee kan doen. Bovendien kun je de kennis en kunde van ouders inzetten bij dit vak en zo ouderparticipatie stimuleren. Zelf ga ik voor inspiratie graag met mijn dochter naar Nemo, waar ik onder andere de workshop Maakkunde heb gedaan. Aanrader!"

Michel de Zwart, directeur Opmaat

"In het leven, maar zeker in het land van onderwijs moet je keuzes maken. Als je ervoor kiest aan alles mee te doen, doe je vaak juist niets goed. Om te excelleren zetten wij bewust de komende jaren in op sport en

bewegen, op Engels en internationalisering en HB-onderwijs. En dus niet op Wetenschap en Techniek. Natuurlijk besteden we er aandacht aan bij de zaakvakken en in ons atelieronderwijs is er volop ruimte voor. Een deel van de ateliers wordt gegeven door externen. Zo voorkomen we dat het voor leerkrachten weer iets is dat erbij komt. Op die manier voldoen we ook aan de opdracht van het Ministerie. We hebben Lego Mindstorms en andere materialen in huis om kinderen met W&T in aanraking te laten komen. Wat overigens niet betekent dat een techniekdag uitgesloten is."

W&T-onderwijs is niets nieuws

Wat er wordt verwacht en wat

Vanaf 2020 moeten alle basisscholen Wetenschap en Technologie (W&T) structureel aanbieden. Enerzijds omdat de samenleving een steeds grotere kennis van wetenschap en technologie vraagt. Anderzijds om het tekort aan technici op de arbeidsmarkt terug te dringen.

Wat is Wetenschap en Technologie onderwijs?

Bij W&T wordt vaak gedacht aan de techniekles waarbij een fiets wordt gesloopt of een muur gemetseld. Maar Wetenschap en Technologie is meer volgens SLO. 'W&T maakt nieuwsgierig en stimuleert kinderen om creatief, kritisch en ondernemend te zijn, op onderzoek uit te gaan en oplossingen te bedenken. Het zijn die vaardigheden en instellingen die kinderen nu en in de toekomst nodig hebben.'

Integratie met andere vakken

Het platform Onderwijs2032 heeft aangegeven dat iedere leerling in staat moet zijn de wereld om zich heen te begrijpen en mede vorm te geven. Om dat te bereiken heeft iedere leerling een vaste basis aan kennis en vaardigheden nodig binnen de Leerlijnen Natuur en Technologie en Oriëntatie op jezelf en de wereld. Aan basisscholen de taak dit vorm te geven onder de naam 'Wetenschap en Technologie'. Niet als nieuw en extra vak, maar geïntegreerd in andere vakken van het basisonderwijs.

Kennis, vaardigheden en houding

Bij W&T onderwijs gaat het om drie componenten:

1. de ontwikkeling van kennis over de wereld;
2. de ontwikkeling van vaardigheden die kinderen nodig hebben in de 21e eeuw;
3. en de ontwikkeling van een nieuwsgierige, onderzoekende en probleemoplossende houding.

De drie componenten voor W&T onderwijs ontwikkel je bij leerlingen door onderzoekend en ontwerpend leren (O&O-leren). Het uitgangspunt zijn de vragen en nieuwsgierige houding van het kind zelf en de inbreng van de leerkracht. O&O-leren is een cyclisch proces, de antwoorden op de vragen roepen altijd weer nieuwe vragen en problemen op. In het primair onderwijs wordt het onderzoeks- en ontwerpproces spelenderwijs ingezet. Leerlingen 'spelen' dat zij onderzoeker of ontwerper zijn. Ze werken samen in groepjes aan uitdagende, bij voorkeur door henzelf gestelde, vragen en gesignaleerde problemen die gedurende een aantal lessen centraal staan.

De componenten van W&T-onderwijs en hun onderlinge samenhang

we eigenlijk al doen

Wat leren de leerlingen

Door O&O-leren besteed je bijna automatisch aandacht aan de kerndoelen vanuit de leerlijn Oriëntatie op jezelf en de wereld. Door de koppeling aan andere vakgebieden komen bijvoorbeeld de volgende kerndoelen aan de orde:

- 42: de leerlingen leren onderzoek doen naar materialen en natuurkundige verschijnselen, zoals licht, geluid, elektriciteit, kracht, magnetisme en temperatuur.
- 44: de leerlingen leren bij producten uit hun eigen omgeving relaties te leggen tussen de werking, de vorm en het materiaalgebruik.
- 45: de leerlingen leren oplossingen voor technische problemen te ontwerpen, deze uit te voeren en te evalueren uit de leerlijn natuur en techniek.

Verder biedt W&T bij uitstek de kans om rekening te houden met de ontwikkeling en verschillende talenten van kinderen. Ook is er ruimte voor persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke toerusting, doordat

kinderen veel samenwerken en daarbij sociale vaardigheden ontwikkelen. Het is de bedoeling de kennis en vaardigheden in samenhang tussen verschillende vakgebieden aan te bieden en om de verbinding te maken met toegepaste taal-, en rekenwiskundekennis.

W&T op jouw school

Ook op Jong Leren-scholen wordt W&T geïntegreerd in het onderwijs. Alle scholen streven naar actief lerende leerlingen door het aanbieden van een inspirerende aanpak Wetenschap en Techniek (bron: SBA Jong Leren 2020-2024). Daarbij heeft elke school de vrijheid invulling te geven aan de manier waarop W&T aangeboden wordt.

Bronnen:

<https://www.slo.nl/thema/meer/wetenschap/>
<https://www.wtwijzer.org/>
<https://www.techniekpact.nl/>
<https://www.wtwijzer.org/files/Downloads/WTWiJZER-OOL-TuneTechniek.pdf>

Wil je weten of jij klaar bent voor W&T in je school? Beantwoord dan de volgende vragen:

- Is het op onze school voldoende duidelijk waarom W&T belangrijk is?
- Waar gaan we ermee naartoe: hebben we doelstellingen voor W&T op school?
- Hebben we een beeld van wat er op school al met W&T gedaan wordt?
Wat hebben we al in huis?
- Incidenteel of consistent: is W&T al structureel in het lesaanbod opgenomen?
- Borging: staat W&T in het jaarplan/schoolplan?
- Is er bij ons op school al sprake van een doorlopende leerlijn voor W&T ?
- Is bij ons op school duidelijk wie er verantwoordelijk zijn voor W&T?
Is er voldoende draagvlak?
- Maken wij voldoende gebruik van samenwerkingsmogelijkheden buiten de school?
- Hebben we al voldoende goede lesbrieven en lesplannen?
- Weten we voldoende hoe we W&T op school levendig kunnen houden?

Techniektools leerlijn

Wij leren samen

In het kader van het project W&T hebben de directeuren en ICT'ers van drie scholen van Jong Leren met Ivanka van Dijk een bestaande techniekposter aangepast. Op dit A4-tje staan 42 veelvoorkomende technische tools waar kinderen door de jaren heen mee leren werken. Denk aan een rolmaat, een guts, 3D-printer of LEGO mindstorms. “Als een leerling ervaring met een tool heeft opgedaan, kan hij het bijbehorende vakje aankruisen. Zo ontstaat een soort leerlijn. Je kunt het bijvoorbeeld onderdeel van het rapport maken”, licht Ivanka toe. “Drie scholen hebben de leerlijn inmiddels in huis, maar door de coronaperiode zal hij misschien nog niet overal in gebruik genomen zijn. Andere scholen kunnen het A4-tje nog wel bij mij bestellen.”

Jong gelezen

Manon Bouman, onderwijsassistente
“Er gaat niets boven

“Als kind was ik dol op lezen, het liefst las ik de hele dag en vaak ook meerdere boeken achter elkaar. In groep 3 kon ik al goed lezen en vond ik het heerlijk om weg te dromen in een boekje. Later benutte ik daarvoor alle vrije momenten. Carry Slee en Jacques Vriens waren mijn favorieten. De dikke

Een hobby, een passie, sporten, een vrijwilligersfunctie, dit doen jouw collega's:

Timmeropa Henk Bertelkamp van De Kameleon vond het altijd leuk om iets wat hij kan op kinderen of jongeren over te brengen. Dat deed hij ook tijdens zijn marinetijd. Zijn kleinkinderen heeft hij het een en ander over techniek geleerd. "Omdat ik hen regelmatig ophaal van school, raakte ik hierover in gesprek met Lieke. Toen mijn vrijwilligerswerk ophield, heeft ze me gevraagd op school te komen helpen."

Het begon met het helpen van een enkel kind bij het bouwen, timmeren en figuurzagen. Inmiddels begeleidt deze 'timmeropa' wekelijks groepjes kinderen. "Het is best wel lastig om aan een groep kinderen van verschillend niveau en leeftijd les te geven, heb ik gemerkt. Ik heb veel respect gekregen voor de leerkracht."

Bouwen, schilderen en zingen

Voor de oudere kinderen heeft Henk onder andere elektralessen voorbereid en uitgevoerd. Hij neemt dan stekkers, snoeren en schakelaarsborden mee. "Op internet zoek ik voorbeelden en ik laat me inspireren door het thema wat op school draait. Met de hele kleintjes heb ik torens van Pisa gebouwd met blokken bij het thema Italië. Maar we hebben ook zonnestelsels geschilderd en kinderen hebben hun eigen sterrenbeeld gemaakt met ijzerdraad en folie toen het thema Ruimtevaart was. En liedjes zingen over het thema hoort er ook bij!"

Zelfredzaam worden

"Met je handen leren werken is belangrijk voor elk kind. De iPad is tegenwoordig heilig en dat vind ik prima, maar ze moeten ook praktische en technische vaardigheden leren om later zelfredzaam te kunnen zijn", zegt Henk stellig. "Zelf hun band plakken bijvoorbeeld. Een leuk project wat hun vaardigheden koppelde aan de moderne ontwikkelingen, was het maken van

een robotje met behulp van batterijen. In het robotje kwam een motortje en die konden ze een opdrachtje geven. Dat was ook voor mij een heel interessante opdracht."

Inspanning beloond

Het valt Henk op dat kinderen echt trots zijn op wat ze maken tijdens zijn lessen. "Ze kunnen het meenemen naar huis om te laten zien. En het is goed voor hun zelfvertrouwen. Natuurlijk gaat het de een makkelijker af dan de ander, maar het gaat niet altijd om het resultaat. Dat de inspanning en moeite wordt beloond met iets wat je zelf hebt gemaakt is, vind ik belangrijker. Ik hoop nog lang door te kunnen gaan, want ik vind het hartstikke leuk. Het geeft me een dankbaar en voldaan gevoel dat ik iets kan toevoegen aan de technische ontwikkeling van kinderen."

De Vijfsprong een echt boek"

Meester Jaap heb ik verslonden. Regelmatig heb ik hardop gelachen door de schrijfstijl van Jacques Vriens. Als onderwijsassistente ben ik aan groep 3 gekoppeld, voor hun is Meester Jaap nog wat te veel van het goede. Dus lees ik vooral korte verhaaltjes voor die

de kinderen dan later zelf kunnen lezen. Dat zijn kinderboeken die ik vroeger heb gelezen, maar ook de kinderboeken van nu. Ik lees ze zelf ook nog graag. Zo blijf ik een beetje op de hoogte en kan ik de kinderen uit mijn groep nog beter helpen bij het kiezen van een goed boek. Als ik even geen zin heb in een kinderboek, kan ik me goed verliezen in een fijne roman of in een

waargebeurd verhaal. Wild van Cheryl Strayed is het mooiste boek wat ik heb gelezen. Een vrouw die in haar eentje de Pacific Crest Trail gaat lopen. Een inspirerend verhaal met een lach en een traan. Ik kan ook heel erg genieten van een mooie boekenwinkel, waar ik dan fijn door de boeken blader. Een echt boek gaat bij mij ook nog steeds boven de e-reader!"

Techniekonderwijs in het VO

Ibrahim Chidi is de vader van Yassin, een leerling van De Ruimte. Maar hij is ook techniekdocent op het vakcollege van Thamen in Uithoorn. Samen met een aantal andere scholen uit Amstelland heeft hij 400.000 euro aan subsidie binnengehaald om het techniekonderwijs te versterken. “Want landelijk is er weinig instroom in de technische beroepen. En daar hebben bedrijven last van.”

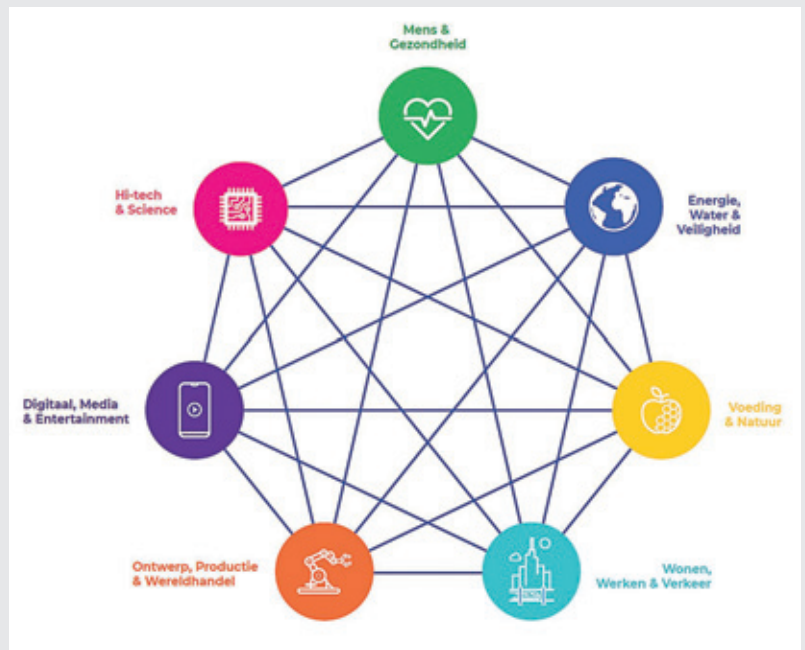
Om de investering van de overheid goed te benutten, is het project Sterk Techniekonderwijs (SDO) opgestart. Naast een betere uitstroom naar het bedrijfsleven is meer aandacht voor techniek een speerpunt. “Sinds vorig jaar hebben we op het Thamen het vakcollege gestart. Kinderen in de onderbouw krijgen meer praktijklessen, waaronder 10 uur per week techniekonderwijs, ondernemen en zorg & welzijn”, begint Ibrahim. Thamen is de trekker in het project, waarbij het draait om de samenwerking tussen vmbo, roc en bedrijven. Daarnaast doen ook mavo’s mee.

Tech lab

De scholen die in het project samenwerken onderzoeken wat zij kunnen doen om techniek aantrekkelijk te maken voor jonge kinderen. “We willen laten zien hoe leuk techniek is. En dat het ook leuk is voor meisjes. Nu techniek in het curriculum van de basisscholen komt, zijn wij benieuwd hoe scholen daar invulling aan geven. En daar willen we ze bij ondersteunen. Bijvoorbeeld door een ‘tech lab’ of technieklokaal in te richten. Op die manier kunnen we kennis delen en komen kinderen regelmatig met techniek in aanraking.” Een ander idee dat Ibrahim noemt is dat bovenbouwleerlingen van zijn school het vak komen promoten in groep 7. “En scholen kunnen deelnemen aan de jaarlijkse techniekdriedaagse”, gaat hij verder.

Tech Mentality

“Techniek heeft trouwens een pedagogische aanpak”, benadrukt de gedreven techniekdocent. “Het heet de 7 werelden van techniek. Vaak denken mensen bij techniek alleen aan het zware werk. Dat idee willen we veranderen, ook bij ouders. Sieraden maken, pacemakers ontwikkelen, drones besturen: ook dat is techniek. Maar techniek speelt ook een rol bij het vervaardigen van voeding, in de gezondheidszorg en op de akkers. Als je techniek breder bekijkt kun je meer leerlingen enthousiast maken voor het vak. Wij noemen dat Tech Mentality: als je snapt wat bij mensen past, kun je hun interesse en talent inzetten voor techniek. Binnenkort gaan we de basisscholen in de regio benaderen. En dan hoop ik dat we samen het vak techniek dichterbij de kinderen kunnen brengen.”

Heb jij een innovatief onderwijsconcept gespot? Werk je aan een futuristisch leermiddel voor in de klas, of deel je graag je onaardse visie op de toekomst van onderwijs met je collega's? Dan bieden we je hier ruimte. Mail je idee naar info@jl.nu.